

POSTANOWIENIE

29 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 29 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B.P. i Z.P.
przeciwko Syndykowi masy upadłości Bank spółce akcyjnej w upadłości w W.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej B.P. i Z.P.
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 28 lutego 2024 r., II Ca 1167/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodom odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację powodów B.P. i Z.P. od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 14 marca 2023 r., którym oddalone zostało ich powództwo skierowane przeciwko pozwanemu Bank spółce akcyjnej w W. (obecnie syndyk masy upadłości Bank1 spółki akcyjnej w upadłości w W.) o uzgodnienie treści księgi

wieczystej nr [...] prowadzonej dla nieruchomości położonej w W. przy ul. [...], poprzez wykreślenie z działu II pozwanego i wpisanie na jej miejsce powodów w udziale 1/1, na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej.

U podstaw rozstrzygnięcia Sądów *meriti* legło stwierdzenie, że pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego na podstawie którego wszczęto postępowanie egzekucyjne, w toku której doszło do przysądzenia własności nieruchomości na rzecz pozwanego, nie może skutkować uzgodnieniem treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie powodów do księgi wieczystej spornej nieruchomości jako właścicieli. Wynika to z faktu, że w toku postępowania egzekucyjnego doszło do wydania 20 listopada 2015 r. prawomocnego postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości objętej sporem na rzecz pozwanego (art. 999 § 1 k.p.c.). Wobec pierwotnego charakteru nabycia nieruchomości, bez znaczenia jest wydanie 21 grudnia 2020 r. prawomocnego wyroku pozbawiającego wykonalności tytuł wykonawczy wobec stwierdzenia nieważności umowy kredytu. Skutkiem tego wyroku jest jedynie niemożność prowadzenia przez pozwanego egzekucji w oparciu o pozbawiony wykonalności tytuł wykonawczy w niewyegzekwowanym zakresie. Wyrok ten nie mógł natomiast prowadzić do unieważnienia prawomocnego i wiążącego orzeczenia sądu o przysądzeniu własności na rzecz pozwanego, będącego jednocześnie podstawą wpisu własności w księdze wieczystej (art. 365 § 1 k.p.c.).

Od wyroku Sądu drugiej instancji skargę kasacyjną złożyli powodowie. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołali się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ich zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: „Czy postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości wydane w trybie art. 991 k.p.c. może stanowić przeszkodę do wydania wyroku uwzględniającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej w sytuacji, gdy do wydania postanowienia doszło w toku postępowania egzekucyjnego, które było prowadzone w oparciu o tytuł, który - jak się okazało po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu - został wydany

na podstawie umowy kredytowej walutowej, która z uwagi na istnienie postanowień abuzywnych została uznana za nieważną?”.

Wedle skarżących zagadnienie sprowadza się faktycznie do oceny któremu z praw należy przyznać pierwszeństwo w ochronie: czy prawu wierzyciela uzyskującego prawo własności nieruchomości w wyniku wydania postanowienia o przysądzeniu własności, czy też prawu dłużnika, który tego prawa został pozbawiony w wyniku nieważnej czynności prawnej, którą można określić jako kwalifikowaną, nieważność wynikała bowiem z działania samego wierzyciela, który zastosował klauzule abuzywne.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami

prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. Skarżący nie wykazali bowiem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

W zakresie problematyki objętej wskazanym przez skarżących zagadnieniem w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie służy do ukształtowania stanu prawnego nieruchomości, lecz jest instrumentem służącym uzgodnieniu księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, co może nastąpić w sytuacji, gdy miały miejsce zdarzenia, które ukształtowały stan prawny zgodnie z żądaniem powoda (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2019 r., I CSK 440/18, niepubl.; z 18 czerwca 2015 r., III CSK 372/14, niepubl.; i z 16 lutego 2011 r., I CSK 305/10, OSN-ZD 2012. Nr A, poz. 7).

Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności ma natomiast charakter kształtujący, powoduje pierwotne nabycie własności przez nabywcę, utratę własności przez dotychczasowego właściciela i jest tytułem do ujawnienia prawa nabywcy w księdze wieczystej (art. 999 § 1 zd. 1 k.p.c.). Wobec pierwotnego charakteru nabycia własności, jego skuteczność nie jest uzależniona od tego kto

był uprzednio właścicielem (zob. m.in. uzasadnienie uchwał Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2010 r., III CZP 121/09, OSNC 2010, nr 9, poz. 117 i z 22 listopada 2013 r., III CZP 69/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 74 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2013 r., IV CSK 666/12, niepubl.).

Postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym może być natomiast wzruszone wyłącznie na skutek rozpoznania przysługującego od niego zażalenia (art. 998 § 2 k.p.c.). W postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie może dojść do wzruszenia postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości, tak samo jak nie mogą być w nim pominięte skutki, które z tego postanowienia wynikają dla prawa własności nieruchomości (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 maja 2020 r., II CSK 614/19, niepubl.). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 5 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023, poz. 1964, ze zm.).

[A.T.]

[SOP]